

بانک سوال رایگان

+ پاسخ
تشریحی

یاوران دانش

راه های ارتباطی با ما:

www.Dyavari.com

۰۲۱ ۸۲ ۸۰ ۳۷ ۷۰

۰۲۱ ۷۶ ۷۰ ۳۸ ۵۸

	۱	۲	۳	۴		۱	۲	۳	۴
۱ -	☐	☒	☐	☐	۴۱ -	☐	☒	☐	☐
۲ -	☐	☐	☐	☒	۴۲ -	☐	☐	☐	☒
۳ -	☐	☐	☒	☐	۴۳ -	☐	☐	☐	☒
۴ -	☐	☐	☐	☒	۴۴ -	☐	☐	☒	☐
۵ -	☒	☐	☐	☐	۴۵ -	☐	☐	☒	☐
۶ -	☐	☐	☐	☒	۴۶ -	☐	☐	☒	☐
۷ -	☒	☐	☐	☐	۴۷ -	☐	☐	☐	☒
۸ -	☐	☐	☐	☒	۴۸ -	☐	☒	☐	☐
۹ -	☐	☐	☒	☐	۴۹ -	☐	☐	☒	☐
۱۰ -	☐	☐	☒	☐	۵۰ -	☒	☐	☐	☐
۱۱ -	☒	☐	☐	☐					
۱۲ -	☒	☐	☐	☐					
۱۳ -	☐	☐	☐	☒					
۱۴ -	☒	☐	☐	☐					
۱۵ -	☐	☒	☐	☐					
۱۶ -	☒	☐	☐	☐					
۱۷ -	☐	☒	☐	☐					
۱۸ -	☐	☐	☒	☐					
۱۹ -	☐	☐	☒	☐					
۲۰ -	☐	☒	☐	☐					
۲۱ -	☐	☒	☐	☐					
۲۲ -	☐	☐	☒	☐					
۲۳ -	☒	☐	☐	☐					
۲۴ -	☐	☐	☐	☒					
۲۵ -	☐	☐	☐	☒					
۲۶ -	☐	☐	☒	☐					
۲۷ -	☒	☐	☐	☐					
۲۸ -	☐	☐	☐	☒					
۲۹ -	☐	☐	☒	☐					
۳۰ -	☐	☐	☐	☒					
۳۱ -	☒	☐	☐	☐					
۳۲ -	☒	☐	☐	☐					
۳۳ -	☐	☐	☐	☒					
۳۴ -	☒	☐	☐	☐					
۳۵ -	☒	☐	☐	☐					
۳۶ -	☒	☐	☐	☐					
۳۷ -	☐	☒	☐	☐					
۳۸ -	☒	☐	☐	☐					
۳۹ -	☐	☒	☐	☐					
۴۰ -	☐	☒	☐	☐					

۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشریح موارد نادرست:

الف: جریان‌هایی می‌کوشیدند تا نشان دهند که برخی روش‌های عقلی در مسائل دینی کاربردی ندارند.

ج: برخی گروه‌ها فلسفه را دستاوردی یونانی و مغایر با اسلام می‌دانستند.

۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از نظر فیلسوفان مسلمان درباره‌ی درستی یا نادرستی یک دانش تنها استدلال است که داوری می‌کند، نه ایرانی یا یونانی یا چینی بودن صاحب آن.

۳- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. این آیه مرتبط با توصیه‌ی ابن‌سینا به دانشمندان علوم طبیعی در رابطه با تحقیق در روابط پدیده‌ها با خدا است و شرط لازم بررسی اجزاست و سپس ارتباط آن با مبدأ هستی. پس شرط لازم است و صحیح، اما کافی نیست که این گزینه فقط شرط لازم را می‌خواهد و نه کافی. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: عالمانی که روابط پدیده‌ها با خدا را بررسی می‌کنند، خشیت خدا را به دل دارند نه بندگان عالم.

گزینه‌ی «۲»: زرد شدن برگ به صورت جزئی‌نگری ناگوار است نه با بررسی پدیده‌ها در نسبت با کمال کل طبیعت.

گزینه‌ی «۴»: ذات هر شیء می‌تواند از شیء دیگری باشد و آن شیء دیگر ذات خود را از خدا گرفته باشد. پس می‌تواند این رابطه مستقیم نباشد.

۴- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. همه‌ی انسان‌ها استعداد عقلی دارند که باید تربیت شود تا رشد کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: هر انسانی توانایی درک بدیهیات که مربوط به عقل بالملکه است را ندارد و انسانی که تربیت عقلانی دارد این توانایی را داراست.

گزینه‌ی «۲»: انسان با تربیت، تمرین و تکرار به مراحل رشد عقل می‌رسد نه با دریافت علم، چون در عقل هیولانی و بالملکه قدرت استدلال و کسب علم ندارد.

گزینه‌ی «۳»: حقیقت انسانی در گرو پذیرش سخن با استدلال است که عقل بالفعل که مرحله‌ی سوم است این توانایی را دارد نه عقل بالملکه که مرحله‌ی دوم است.

۵- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. برهان اسد و اخصر، برهانی بود که فارابی درباره‌ی محال بودن تسلسل علل نامتناهی اقامه کرده بود. از آنجایی که برهان محرک اول یا محرک غیرمتحرک ارسطو نیز مبتنی بر همین اصل است و این اصل را به عنوان یکی از مقدمات در خود دارد، بنابراین نتیجه‌ی برهان اسد و اخصر فارابی که محال بودن تسلسل است، منجر به مسلم شدن یکی از مقدمات برهان ارسطو خواهد شد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۲»: برهان امکان و وجوب ابن‌سینا مبتنی بر محال بودن تسلسل علل نامتناهی نیست و در نتیجه به این برهان فارابی نیز نیازمند نمی‌باشد.

گزینه‌ی «۳»: برهان اثبات وجود خدای فارابی شبیه به برهان محرک اول ارسطوست، نه برهان اسد و اخصر او.

گزینه‌ی «۴»: برهان اسد و اخصر فارابی امکان تسلسل علل نامتناهی را رد می‌کند، نه این که به اثبات وجود خداوند بپردازد.

۶- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. فارابی درباره‌ی نسبت عقل فعال با دستگاه ادراکی انسان می‌گوید: مقام و منزلت عقل فعال نسبت به انسان مانند آفتاب است نسبت به چشم.

۷- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. از نظر فیلسوفان مسلمان، ابزار عقل، روش‌هایی مانند استدلال تجربی، تمثیل و برهان عقلی محض دارد. رد سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۲»: انبیاء از طریق وحی به برترین معارف دست می‌یابند.

گزینه‌ی «۳»: ما توانمندی‌های عقلی محدود داریم نه این‌که توانمندی عقل محدود است و متعارض با وحی نیست.

گزینه‌ی «۴»: اساس پذیرش هر اعتقاد با عقل است اما راه کسب معرفت منحصر به عقل نیست.

۸- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در این قبیل سوالات، ابتدا قسمت اول همه‌ی گزینه‌ها و سپس قسمت دوم را بررسی می‌کنیم تا دچار خطا نشویم:

بررسی قسمت اول گزینه‌ها (شباهت)

گزینه‌ی «۱»: هر دو فیلسوف تنها راه رسیدن به دانش واقعی را صرفاً روش تجربی می‌دانند. ✓

گزینه‌ی «۲»: مطابق یا خلاف واقع بودن یک تصور، فرع بر ناظر بر واقعیت بودن است، یعنی تا عباراتی ناظر بر واقعیت نباشد، بررسی این‌که مطابق واقع است یا خلاف آن، ممکن نیست. بنابراین فقط هیوم می‌تواند چنین گزاره‌ای را بگوید، نه کنت که تصورات فیلسوفان از ماوراءالطبیعه را ناظر بر واقعیت نمی‌داند. ✗

گزینه‌ی «۳»: عقل محض از نظر هر دو فیلسوف می‌تواند در حوزه‌ی ریاضیات فعالیت کند و مفید باشد. پس مورد تأیید هیچ کدام نیست. ✗

گزینه‌ی «۴»: مباحث فلسفی یا هستی‌شناختی هستند یا معرفت‌شناختی (مربوط به وجود ذهنی، نه خارجی). امور هستی‌شناختی چون ناظر به واقعیت‌اند از نظر هر دو فیلسوف قابل اثبات با عقل فلسفی نیستند (کنت این امور را احتی ناظر به واقعیت هم نمی‌داند)، ولی امور معرفت‌شناختی چون ذاتاً ذهنی‌اند می‌تواند در فلسفه بررسی شوند و کار خود هیوم و کنت به عنوان فیلسوف پرداختن به همین امور است. ✓

بررسی قسمت دوم گزینه‌ها (تفاوت) (کافی است فقط گزینه‌های «۱ و ۴» بررسی شوند، ولی ما به جهت اهداف آموزشی همه‌ی گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم).

گزینه‌ی «۱»: این دیدگاه بیکن است. هیوم و کنت تنها روش را تکیه کردن بر تجربه می‌دانند. ✗

گزینه‌های «۲ و ۳»: دیدگاه هیوم و برخلاف دیدگاه کنت است. ✓

گزینه‌ی «۴»: از نظر هیوم دلایل عقلی محض نادرست‌اند، یعنی نمی‌توانند ادعای ناظر به واقعیت را اثبات کنند، ولی از نظر کنت اساساً این دلایل ناظر به واقعیت نیستند که درست یا نادرست (مطابق یا مخالف واقع) باشند. ✓

۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عقل نظری عبارت است از آن جنبه از قوای عقلانی انسان که هست و نیست را می‌شناسد و می‌تواند استدلال کند و علوم نظری را کسب کند. از طرف دیگر عقل عملی خوب و بد، و زشت و زیبا را می‌شناسد و تشخیص می‌دهد. بنابراین عموم استدلال‌ها اعم از ریاضی و تجربی و .. مربوط به عقل نظری خواهند بود. تمیز مکاتب مختلف خواهند بود. تمیز مکاتب اخلاقی نیز مربوط به جنبه‌ی نظری عقل است و نباید به صرف این که موضوع یک چیز اخلاق است، آن را مربوط به عقل عملی دانست.

۱۰- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. از نظر فلاسفه‌ی مسلمان، باید ابتدا وجود خدا را از طریق عقل و تفکر و اندیشه پذیرفت و سپس با وی ارتباط معنوی برقرار کرد و یک زندگی معنادار و متعالی را سامان داد. وقتی اعتقاد به خدا می‌تواند به زندگی معنا دهد و انسان را وارد مرتبه‌ای برتر از زندگی کند که واقعاً او را از یک راه معقول و درست درک کرده و پذیرفته باشد.

۱۱- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. از نظر فلاسفه‌ی مسلمان، آثار باورمندی به خدا زمانی آشکار می‌شوند که ابتدا وجود خداوند را توسط دلایل برهانی ثابت کنیم و آن گاه با توجه به باور عقلی استوار، از فواید آن بهره‌مند شویم. بنابراین از نظر آنان بدون اثبات عقلی و پذیرش آن نمی‌توان از آثار بهره‌مند شد. بنابراین نسبت آن را می‌توان به پذیرش چیزی مانند «کارما» و اعتقاد به حقیقت و سپس تنظیم کردن اعمال به دلیل ترس از آن، دانست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۲»: اگر امری نشناختنی یا ناشناخته باشد و نشود وجود و آثار آن را شناخت یا اثبات کرد، بنابراین نمی‌شود به آن باورمند نیز بود و در نتیجه نمی‌تواند همان نسبتی را با اعمال و معناداری زندگی انسان داشته باشد که فلاسفه‌ی مسلمان به آن معتقدند.

گزینه‌ی «۳»: عبارت موجود در این گزینه، یعنی ترس از چیزی (طردشدن توسط خانواده) با وجود این که مطمئن هستیم هرگز وجود ندارد و نخواهد داشت، دقیقاً برعکس آن نسبتی است که فیلسوفان مسلمان میان خدا و معناداری زندگی برقرار می‌دانند.

گزینه‌ی «۴»: از نظر فیلسوفان مسلمان نمی‌توان به وجود یا عدم وجود خداوند بی‌اعتنا بود و در عین حال از آثار آن بهره‌مند شد و بنابراین این گزینه نمی‌تواند گزینه‌ی درستی باشد.

۱۲- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. استدلال کانت در قالب برهان نظری نیست. بلکه از راه عقل عملی است. بقیه استدلال‌ها (گزینه‌ی «۲» از دکارت و گزینه‌ی «۳» از ارسطو و گزینه‌ی «۴» از افلاطون) از راه عقل نظری خدا را اثبات کرده‌اند.

«بانک سوال یاوران دانش»

۱۳- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. روش‌های مورد استفاده‌ی ابزار عقل، به‌عنوان دستگاه تفکر انسان، محدود به برهان عقلی محض نیست و هرچه بشود عنوان تفکر را بر آن اطلاق کرد - از قبیل برهان تجربی و استقرایی و استدلال تمثیلی - را شامل می‌شود. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: حالت بالقوگی عقل هرگز - حتی زمانی که به درجه‌ی عقل بالمستفاد می‌رسد. - نیز از بین نمی‌رود و همواره امکان این که عقل معارف بیشتری کسب کند، وجود دارد.

گزینه‌ی «۲»: عقل انسان در ابتدا قوه‌ی محض است و بنابراین هیچ معرفتی در آن وجود ندارد. به‌همین خاطر از آن‌جایی که فیلسوفان مسلمان قضایای بدیهی را قبول دارند، معنی بدیهی در نظر آن‌ها ممکن نیست چنین باشد.

گزینه‌ی «۳»: تربیت عقلانی باعث رشد و شکوفایی عقل می‌شود، ولی این بدین معنا نیست که همه به یک درجه از عقلانیت خواهند رسید.

۱۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. خرد و عقل، آفریده‌ی آفریننده یعنی آفریده‌ی مزدا است، بنابراین گزینه‌ی «۱» صحیح نمی‌باشد.

- ۱۵- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تفاوت برهان فارابی و ابن سینا در سه مطلب خلاصه می‌شود:
- ۱- فارابی برخلاف ابن سینا به حالت امکانی ذات معلول و نیاز آن به عامل وجوب بخش پرداخت بلکه نیازمندی معلول به علت را بدون تحلیل ذات پذیرفت.
  - ۲- فارابی از امتناع تسلسل علل نامتناهی استفاده کرد و با لزوم متناهی بودن این سلسله، وجود علت نخستین را اثبات کرد. در حالی که ابن سینا از چنین مقدمه‌ای بهره نبرد و برای اثبات خداوند، تفاوتی بین تعداد متناهی یا نامتناهی از ممکنات نگذاشت.
  - ۳- فارابی به فرد فرد معلول‌ها توجه کرد و آن‌ها را در یک رابطه‌ی تسلسلی و دارای تقدم و تأخر ملاحظه کرد در حالی که ابن سینا تفاوتی بین نگاه فردی یا کلی نگذاشت و به هر حال وجود ممکن را مستلزم وجود واجب دانست. بنابراین اگر بگوییم: «فارابی به روابط علی - معلولی بین فرد فرد موجودات توجه می‌کند (تفاوت سوم) و آن را نهایتاً مستلزم وجود علت نخستین می‌داند (تفاوت دوم) در حالی که ابن سینا با ملاحظه‌ی ذات امکانی، مستقیماً وجود خدا را نتیجه می‌گیرد (تفاوت اول)» به هر سه تفاوت دو برهان اشاره کرده‌ایم.
- گزینه‌ی «۱»: فقط به تفاوت اول اشاره دارد.
- گزینه‌ی «۳»: ابن سینا هم از علیت استفاده کرد، نه قاعده‌ی وجوب بخشی علت به معلول. پس این گزینه مطلب نادرستی بیان می‌کند.
- گزینه‌ی «۴»: فقط به تفاوت دوم اشاره کرده است.

- ۱۶- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. رشد تفکر حسی و حس‌گرایی و ظهور فیلسوفانی که جهان را صرفاً حقیقتی مادی می‌دانستند و انسان را نیز موجودی مادی می‌شمردند، پایه‌های اعتقاد به خدا را در جامعه‌ی اروپایی سست کرد و زندگی دسته‌هایی از مردم را تحت تأثیر قرار داد: بدین صورت که معنا و مقصود زندگی در میان آنان در حد اهداف مادی تنزل پیدا کرد و زندگی فاقد معنا و ارزش‌های متعالی گردید و بحران معناداری زندگی پدید آمد.
- بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه‌ی «۲»: از منظر فیلسوفانی چون دکارت و کانت چنین است نه از منظر فلاسفه‌ی تجربه‌گرا. شاید تجربه‌گرایانی نیز باشند که چنین بیندیشند، اما وجود قید «اکثر» در این گزینه موجب نادرست بودن آن خواهد شد.
- گزینه‌ی «۳»: برخی تجربه‌گرایان به خدا اعتقاد داشتند و از برهان نظم نیز برای اثبات وجود خدا استفاده می‌کردند.
- گزینه‌ی «۴»: فیلسوفی چون کانت راهی متفاوت با راه دکارت و سایر فلاسفه در پیش گرفت و در استدلال خود از اخلاق و وظایف اخلاقی استفاده کرد.

- ۱۷- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اگر ما قائل باشیم که نفس در ابتدا کاملاً بالقوه است و هیچ فعلیتی ندارد، یعنی باید همچنین بپذیریم که در ابتدای تولد هیچ دانش و معرفت فطری و ذاتی در نفس و برای انسان وجود ندارد (تأیید گزینه‌ی «۲») و بشر تازه متولد شده لوح سفیدی است که هیچ چیز بر صفحه‌ی نفسش نقش نبسته و فعلیتی برای نفس او اعم از ناطقیات یا احساسات و عواطف گوناگون متصور نیست (رد گزینه‌ی «۳») و این برخلاف دیدگاه فیلسوفانی همچون دکارت است که معتقد است که عقل به صورت ذاتی دارای معارفی است که به طور فطری به او رسیده است و از بدو تولد دارای آن بوده است (رد گزینه‌ی «۴»). البته باید دانست که استعداد محض بودن نفس به این معنی نیست که نفس هیچ محدودیتی ندارد و استعداد این را دارد که به هر چیزی تبدیل شود و به اصطلاح حدّ یقف ندارد. این چنین گزاره‌ای با آرای ارسطو همخوانی ندارد. (رد گزینه‌ی «۱»)

۱۸- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. از نظر فیلسوفان مسلمان، استدلال عقلی، شهود و وحی هر سه ما را به حقیقت واحد می‌رسانند و تأییدکننده و کمک‌کننده به یکدیگر هستند. پس عقل هم نیازمند تأیید دیگر راه‌های شناختی است تا از خطا نکردنش مطمئن شویم. البته بدیهیات عقلی از جمله اصل اعتبار عقل که اساس معرفت بشر هستند نیاز به تأیید ندارند، ولی استدلال‌ای عقلی چون خطاپذیر هستند بهتر است از سوی دیگر راه‌ها تأیید شوند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: تنها معیار پذیرش اعتقادات (ایمان) عقل است، اما راه‌های کسب اعتقادات شامل حس و شهود و وحی هم می‌شود. توجه کنید که پذیرش و ایمان مرحله‌ای بعد از کسب معرفت است و اساس پذیرش یک باور دینی همواره عقل است.

گزینه‌ی «۲»: در فلسفه‌ی مسلمانان عقول واسطه‌ی خداوند و دیگر عوالم هستند.

گزینه‌ی «۴»: عقلی که در انسان هست و به او توانمندی اندیشیدن می‌دهد نیز پرتوی از همان عالم عقول است. یکی از عقول عالم عقل «عقل فعال» نام دارد، این عقل، عامل فیض‌رسانی به عقل انسان‌هاست، یعنی تمام ادراک‌ها و دانش‌های انسان به مدد این عقل صورت می‌گیرد. به واسطه‌ی این عقل است که انسان مفاهیم کلی را می‌فهمد و درک می‌کند. بنابراین مرحله‌ی عقل بالملکه که ادراک بدیهیات است و مرحله‌ی عقل بالفعل که مرحله‌ی استدلال‌گری و کسب دانش است، هر دو محتاج عالم عقول هستند.

۱۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

مجموع زوایای مثلث ۱۸۰ درجه است ← کسب دانش است و در نتیجه به عقل بالفعل تعلق دارد. در جهان خارج واقعی وجود دارد ← قضیه‌ای بدیهی است و در نتیجه به عقل بالملکه مربوط می‌شود. درک علیت فطری است ← کسب دانش است و بنابراین به عقل بالفعل تعلق دارد.

۲۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. رد سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: دوره‌ی جدید اروپا دوره‌ی رشد عقل و عقل‌گرایی بود و این نهاد دین و کلیسا بود که کم‌رنگ و کم‌رنگ‌تر می‌شد.

گزینه‌ی «۳»: تقسیم فیلسوفان اروپایی در دوره‌ی جدید به دو دسته‌ی عقل‌گرا و تجربه‌گرا، ناشی از محدودی کارآمدی عقل بود. آشنایی با ابن‌سینا و ابن‌رشد در دوران قرون وسطی رخ داد.

گزینه‌ی «۴»: بیکن با این که آغازگر مسیر تجربه‌گرایی است، اما همچنان شناخت عقلی را به صورت کلی رد نکرده است.

۲۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از نظر فیلسوفان، این ابزار که یک توانمندی فوق‌العاده است، در ابتدای کودکی به صورت یک استعداد وجود دارد که باید با تربیت و تمرین به شکوفایی و فعلیت برسد و کودک توانایی استدلال و تفکر را به دست آورد. پس دقت کنید که این کاربرد از عقل ابتدا به صورت بالقوه موجود است، سپس با تربیت و تمرین به فعلیت می‌رسد و توانایی تفکر و استدلال را کسب می‌کند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: هر چند مهم‌ترین توانایی عقل قدرت استدلال است، اما این بدین معنا نیست که نهایت توانایی عقل صرفاً استدلال باشد، بلکه ما در تمامی امور زندگی نیازمند عقل هستیم.

گزینه‌ی «۳»: توانایی تصمیم‌گیری درباره‌ی امور مختلف زندگی صرفاً محدود به عقل نظری نیست، بلکه گاه تصمیم درباره‌ی زندگی به حیطه‌ی عقل عملی و اخلاق نیز مربوط است.

گزینه‌ی «۴»: اگر «تربیت عقلانی» (نه تمرین عقلانی) به خوبی صورت نگیرد، عقل (نه فرد) به توانایی‌های لازم نمی‌رسد و نمی‌تواند به خوبی حق را از باطل و درست را از نادرست تشخیص دهد. البته این بدین معنا نیست که استعداد وی به کلی از بین خواهد رفت چون استعداد تعقل برای انسان به صورت ذاتی است.

۲۲- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. فارابی درباره‌ی نسبت عقل فعال با دستگاه ادراکی انسان می‌گوید: «مقام و منزلت عقل فعال نسبت به انسان، مانند آفتاب است نسبت به چشم. همان‌طور که آفتاب نوربخشی می‌کند تا چشم انسان ببیند و بینا شود، عقل فعال نیز نخست چیزی به قوه‌ی عقلی آدمی می‌رساند به طوری که فعالیت عقلی برای انسان ممکن می‌شود و در نتیجه، عقل شروع به فعالیت می‌کند و به ادراک حقایق می‌رسد.»

پس رابطه‌ی بین این دو تساوی و یا حتی عموم و خصوص مطلق نیست، بلکه عقل فعال واسطه‌ای محسوب می‌شود که عقل انسان به کمک آن به فعلیت رسیده و حقیقت را درک کند.

۲۳- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. برای شناخت شهودی نیاز به کنار گذاشتن عقل خود نداریم. بلکه نیاز به تهذیب نفس داریم. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۲»: انسان با عقل خود به شناخت عقول و فرشتگان می‌رسد نه با حس و تجربه‌ی حسی.

گزینه‌های «۳» و «۴»: آگاهی فرشتگان با استدلال و مفاهیم نیست. بلکه با شهود است و در کارهای خود هم نیازی به ابزار مادی ندارند.

۲۴- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مخالفت با عقل‌گرایی در تاریخ اسلام به دو شکل عمده بروز پیدا کرده است:

۱- محدود کردن دایره‌ی کاربرد عقل (رد گزینه‌ی «۲») ۲- مخالفت با فلسفه و منطق به عنوان دستاوردهای غیراسلامی (رد گزینه‌های «۱» و «۳»)، اما هیچ‌کدام از این مخالفت‌های به معنای مخالفت با پیشرفت علم و دانش نبود.

۲۵- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اگر تربیت عقلانی به درستی صورت نگیرد، عقل به توانایی‌های لازم نمی‌رسد و نمی‌تواند به خوبی حق را از باطل و درست را از نادرست تشخیص دهد.

۲۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اینکه بگوییم عقل هیچ نقشی در پذیرش گزاره‌ها ندارد، مطابق با اندیشه‌ی تجربه‌گرایان نیست، چرا که اینان به طور کل منکر عقل نبودند بلکه عقل را در حدی که با حس و تجربه همکای داشته باشد، می‌پذیرند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱، ۲ و ۴» مطابق با دیدگاه تجربه‌گرایان است چرا که عقل می‌تواند به قوانین عقلی جهان طبیعت و نیز با همکاری حس در حیطه‌ی سامان دادن امور زندگی بپردازد.

۲۷- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دکارت عقل را در کاربرد دوم آن، یعنی یک موجود برتر از ماده پذیرفت و به آن اعتقادی نداشت. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۲»: فرانسیس بیکن روش تجربی را بهترین روش برای پیشرفت زندگی بشر می‌دانست.

گزینه‌ی «۳»: از نظر کنت، عقل صرفاً آن گاه که با روش تجربی و حسی وارد عمل می‌شود، به واقعیت دست می‌یابد و به علم می‌رسد.

گزینه‌ی «۴»: هیوم تجربه را تنها راه سیدن به دانش و معرفت دانست و کاملاً از عقل‌گرایان جدا شد.

۲۸- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. قرون وسطی یا هزاره‌ی تاریک به قرن سوم تا سیزدهم میلادی گفته می‌شود که کلیسا بر اروپا حاکمیت داشته است، قرن سوم تا نهم دوره‌ی اوّل، قرن دهم تا سیزدهم دوره‌ی دوم نام دارد. مبانی کلیسای کاتولیک، مانند تثلیث و گناه اوّلیه و ... در هر دو دوره غیرعقلانی بوده است و از این حیث تفاوتی میان آن‌ها وجود ندارد. (رد گزینه «۱») در دوره‌ی دوم تحت تأثیر آثار ابن‌سینا و ابن‌رشد، متفکران اروپایی دست به عقلانی ساختن مبانی اولیه‌ی کلیسا زدند ولی از آن‌جا که عقل و عقلانیت با مبانی کلیسا سازگاری نداشت، در نهایت در اواخر دوره‌ی دوّم، عقل بر ایمان پیروز شد و جای آن را به‌عنوان معیار درستی و نادرستی گزاره‌ها گرفت. (تأیید گزینه «۴») با توجه به این موضوع باید گفت که عصر رنسانس در اواخر دوره‌ی دوّم می‌باشد (رد گزینه «۳») و آباء کلیسای کاتولیک هرگز از مبانی خود دست بر نداشته‌اند و همین امر ناسازگاری آن‌ها با عقل را رقم زده است. (رد گزینه «۲»)

۲۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. فرانسیس بیکن، فیلسوفی تجربه‌گراست. پس تأکید بر توانایی‌های عقل با اندیشه‌های او ارتباطی ندارد (نادرستی گزینه‌ی ۲) قبل از بیکن به تجربه تکیه نمی‌شد و متفکران به تبعیت از ارسطو به قیاس و براهین عقلی ارج بیشتری می‌نهادند. (نادرستی گزینه‌ی ۱) بیکن بهترین روش برای پیشرفت زندگی بشر را روش تجربی معرفی می‌کند، اما باید دانست که سخن از فطریات و ذاتیات عقلی و نفی آن‌ها مربوط به تجربه‌گرایان متقدم ماند خود بیکن نیست و در تجربه‌گرایان بعدی و متأخر از آن سخن به میان می‌آید، مانند فیلسوفی همچون هیوم. (نادرستی گزینه‌ی ۴)

«بانک سوال یاوران دانش»

۳۰- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دکارت معتقد بود که عقل می‌تواند وجود خدا و نفس مجرد انسان و اختیار او را با استدلال اثبات کند. البته او دیگر به عقل به‌عنوان یک حقیقت برتر و متعالی در جهان و در انسان، آن‌گونه که برخی فیلسوفان یونان و فلاسفه‌ی مسلمان معتقد بودند، عقیده‌ای نداشت و عقل را صرفاً یک دستگاه منطقی استدلال می‌دانست.

۳۱- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. موجودات متعالی و برتر از ماده، از جسم مجردند و در قید زمان و مکان نیستند، علم آنها شهودی است یعنی حقایق اشیا را شهود می‌کنند و در افعال خود به ابزار مادی نیازی ندارند. این موجودات به صورت بالفعل و ذاتی از ماده مجردند، تهذیب نفس مربوط به نفس انسانی است که به این وسیله بتواند به مرحله‌ی عقول برسد.

۳۲- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی عبارات صورت سؤال:
عبارت «۱»: عالم ماورای طبیعت علاوه بر عالم عقل، شام عوالم دیگری مانند عالم مثال و برزخ نیز می‌شود و بنابراین این عبارت نادرست می‌باشد.
عبارت «۲»: ماهیت شناخت عقول از جنس شهودی می‌باشد و آنان حقایق اشیا را شهود می‌کنند و این در حالی است که جنس شناخت عقلی از طریق توسل به مفاهیم و استدلال‌هاست و در نتیجه این عبارت کاملاً درست است.
عبارت «۳»: عقول از نظر حکمای اسلامی مجرد از جسم و ماده و خارج از قید زمان و مکان هستند و بنابراین اگر کسی فرشتگان را مادی بداند، آنها را از دایره‌ی عقول متعالی مطرح شده در فلسفه خارج کرده است و بنابراین این گزاره نادرست است.
عبارت «۴»: عقل کل در واقع همان خداست و با عقل فعال متفاوت می‌باشد و در نتیجه این عبارت نیز نادرست خواهد بود.

۳۳- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اگر انسان بخواهد سخن درست و حق را از سخن نادرست و باطل تشخیص دهد، کار خوب و زیبا را از کار بد و زشت جدا کند، راه درست را از راه نادرست تمیز دهد، در رشته‌های علمی مانند ریاضیات، فیزیک و فلسفه پیش برود، دین و آیین حق را از دین و آیین باطل جدا سازد، دین و آیین خود را به خوبی بشناسد و در زندگی به درستی تصمیم‌گیری کند، در مرتبه‌ی اول باید عقل خود را تقویت کند و از آن بهره‌برد. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: توانایی افراد در تعقل و استدلال متفاوت است، برخی از انسان‌ها قدرت استدلال قوی‌تری دارند و برخی، قدرت استدلال آنها ضعیف‌تر است. اما همه می‌توانند با تربیت و تمرین به درجات خوبی از عقلانیت دست یابند.
گزینه‌ی «۲»: تمام استدلال‌های همه‌ی علوم با استفاده از عقل است، نه فقط استدلال‌های فلسفه. اما چون در فلسفه از عقل بیشتر استفاده می‌شود، معمولاً فلسفه را با عقل همراه می‌دانند.
گزینه‌ی «۲»: تمام استدلال‌های همه‌ی علوم با استفاده از عقل است، نه فقط استدلال‌های فلسفه. اما چون در فلسفه از عقل بیشتر استفاده می‌شود، معمولاً فلسفه را با عقل همراه می‌دانند.
گزینه‌ی «۳»: در ابتدای کودکی، به صورت یک توانایی نیست، حتی توانایی بسیار ضعیف. بلکه به صورت یک استعداد است (یعنی توان عقلی در ابتدا وجود ندارد اما زمینه‌ای وجود دارد که انسان بعدها به آن برسد).

۳۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. عقل در این معنا، یکی از ابزارهای شناخت انسان بوده که به کمک آن استدلال می‌کند و به دانش‌ها و حقایق دست می‌یابد، با وجود گسترده بودن در عین حال محدودیت‌هایی نیز در شناخت برخی امور دارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۲»: عقل انسان نمی‌تواند به همه‌ی حقایق هستی برسد.
گزینه‌ی «۳»: عقل انسان نیاز به تربیت دائمی دارد تا بالفعل شود.
گزینه‌ی «۴»: توانمندی‌های عقل در انسان‌های مختلف متفاوت است و ثابت نیست.

۳۵- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. برهان صدیقین، که نامی است که ابن سینا در کتاب اشارات به برهان خود در باب اثبات خداوند داده است، با توجه به تفکیک میان ممکن الوجود و واجب الوجود به اثبات خداوند می پردازد. از مزایای برهان صدیقین نسبت به برهان فارابی، این است که بطلان تسلسل علل نامتناهی، از مفروضات آن نیست و به همین خاطر با یک فرض کم تر به اثبات حکم می پردازد. البته زمانی که ابن سینا در برهان خود از فرض بطلان تسلسل علل نامتناهی استفاده نمی کند، بدین معنا نیست که او وجود بی نهایت موجود را می پذیرد، بلکه بدین معناست که صرفاً آن را داخل در برهان خویش نمی سازد. (دلیل نادرستی گزینه ۱)

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه ۲: هر دو برهان در نهایت، خداوند را به عنوان علت نهایی جهان و موجودات اثبات می کنند.
گزینه ۳: برهان اسد و اخصر برهانی در رد تسلسل علل نامتناهی است که نتیجه ی آن از مفروضات برهان اثبات وجود خدای فارابی است، اما در برهان ابن سینا چنین نیست.
گزینه ۴: وجود جهان خارجی و شیء ای سوای نفس ادراک کننده ی انسان، یا حداقل پذیرش وجود خود انسان، از مفروضات هر دو برهان است.

۳۶- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. آنچه محال است، پیدایش سلسله ای از علت های بدون عضو ابتدایی است، نه بدون عضو انتهایی. تشریح گزینه های دیگر:

گزینه ۲: پدید آمدن سلسله ی علل مستلزم پذیرش ضمنی این مقدمه است.
گزینه ۳: ممتنع بودن تسلسل علل نامتناهی مستلزم پذیرش ضمنی این مقدمه است.
گزینه ۴: مقدمه ی اول برهان فارابی، وجود برخی موجودات در پیرامون ماست که وجودشان از خودشان نیست و در نتیجه، نیازمند هستند.

۳۷- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. رشد تفکر حسی و حس گرایی و ظهور فیلسوفانی که جهان را حقیقتی صرفاً مادی می دانستند و انسان را نیز موجودی مادی صرف می شمردند، پایه های اعتقاد به خدا را در جامعه ی اروپایی سست کرد و زندگی دسته هایی از مردم را تحت تأثیر قرار داد، بدین صورت که معنا و مقصود زندگی در میان آنان در حد اهداف مادی تنزل پیدا کرد و زندگی فاقد معنا و ارزش های متعالی گردید و بحران معناداری زندگی پدید آمد. بنابراین آنچه در گزینه ۲ گفته شده نادرست است، چون باور به جهان مادی منافاتی با معناداری زندگی ندارد، بلکه اعتقاد به «صرفاً مادی بودن» جهان معنای زندگی را از بین می برد.

۳۸- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تیلور افلاطون شناس مشهور اروپایی، افلاطون را ابداع کننده ی خداشناسی فلسفی می داند، زیرا او با نگاهی فلسفی و استدلالی درباره ی خدا صحبت کرد. بعد از بحران معناداری زندگی در اروپا دسته ای از فیلسوفان غربی راه دیگری برای معنابخشی به زندگی پیش گرفتند و از تجربه های معنوی درونی و عشق و عرفان برای باور به وجود خدا استفاده کردند که یکی از آنان برگسون بود.

۳۹- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. داستایوفسکی در رمان «برادران کارامازوف» می گوید: اگر خدایی وجود نداشته باشد دیگر هر کاری مجاز است. این به معنای آن است که وجود خداست که مسئولیت پذیری اخلاقی برای ما انسان ها می آورد.

۴۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. افلاطون از خدا به عنوان «صانع» یاد می‌کند تا به انسان‌ها یادآوری کند که نظام جهانی از وجودی عاقل سرچشمه می‌گیرد. رد سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: در جهان حقایق دیگری نیز هست که حقیقت خود را از مثال خیر می‌گیرند.

گزینه‌ی «۳»: نام «صانع» یا «دمیورژ» به خداوند در مرتبه‌ی خالقیت اشاره دارد و نه به ذات او.

گزینه‌ی «۴»: مثال خیر (نه دمیورژ و صانع) در جایگاهی قرار دارد که هیچ موجودی نمی‌تواند به آن برسد.

۴۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. کرکگور، جیمز و برگسون از هیچ استدلالی برای حل بحران، معناداری زندگی استفاده نمی‌کردند، بلکه براساس عشق، عرفان و تجربه‌های درونی به خدا باور پیدا می‌کردند و این باور را برطرف‌کننده‌ی بحران می‌دانستند. اما کانت استدلال می‌کند که اخلاق به پشتوانه‌ی باور به خدا و ماوراءالطبیعه نیاز دارد و بر این اساس زندگی انسان را دارای معنای حقیقی و متعالی می‌داند و از پوچی و بی‌هدفی خارج می‌کند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: برعکس این مطلب درست است، یعنی کاتینگهام از چنین استدلالی استفاده می‌کند، نه برگسون.

گزینه‌ی «۳»: کانت وجود خدا را اثبات نکرد، بلکه ضرورت و جود او را اثبات کرد.

گزینه‌ی «۴»: جیمز هم از چنین استدلالی و به طور کلی از استدلال استفاده نکرد و چیزی را به اثبات نرساند. بلکه براساس باورهای شخصی، خدا را پذیرفت. بنابراین عدم استفاده از استدلال برای اثبات وجود خدا، از طریق عشق، عرفان و تجربه‌ی درونی نقطه‌ی اشتراک کاتینگهام با جیمز است، نه نقطه‌ی اختلاف.

۴۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. کانت در حقیقت ضرورت وجود خدا (نیاز ضروری انسان به خدا) را اثبات کرد، نه وجود خدا را. اما تا وجود چیزی اثبات نشود، نمی‌توان توقع داشت که آن چیز منشأ آثار باشد و واقعاً نیاز انسان را برطرف کند. بنابراین نیاز انسان به داشتن پشتوانه‌ای برای اخلاق حقیقتاً برطرف نخواهد شد و زندگی از پوچی در نخواهد آمد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: اشکال هیوم در مبنای معرفت‌شناختی اوست که سبب می‌شود برهان‌های عقلی محض را نپذیرد. بنابراین برای نقد او باید مبنای او را نقد کنیم، نه اینکه برهانی بیاوریم که او قبولش نمی‌کند.

گزینه‌ی «۲»: دکارت نمی‌گفت چون خدا را تصور می‌کنیم، وجود دارد! بلکه می‌گفت چون چنین تصویری نمی‌تواند از سوی موجودات متناهی باشد، پس باید خدای نامتناهی وجود داشته باشد که این تصور را به ما داده باشد.

گزینه‌ی «۳»: برهان نظم وجود یک خالق ناظم را اثبات می‌کند، نه فقط یک ناظم را.

۴۳- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. استدلال دکارت در اثبات خدا بدین صورت است:
مقدمه‌ی اول: من تصویری از خدایی نامتناهی که قادر و عالم مطلق است و انسان و همه چیز را آفریده، در ذهنم دارم.
مقدمه‌ی دوم: از آنجایی که من و تمام مخلوقات دیگر، موجوداتی متناهی هستیم، این تصوّر نمی‌تواند از ما باشد.
نتیجه: تصویری که من از خدایی نامتناهی که قادر و عالم مطلق است و انسان و همه چیزها را آفریده دارم، از طرف من یا هر موجود متناهی دیگری نیست و از طرف خود آن موجود نامتناهی می‌باشد که آن را خدا می‌نامیم.
با توجه به مقدمات این استدلال، ما اگر مفهوم خدا را مفهومی متناهی بدانیم، مقدمه‌ی اول ابطال می‌شود. (رد گزینه‌ی «۱»)
اگر ما ذهن انسان را قادر به ساخت تصوّراتی از مفاهیم نامتناهی بدانیم یا نشان دهیم که حصول چنین تصویری در ذهن انسان منشأ بشری دارد، مقدمه‌ی دوم ابطال می‌شود. (رد گزینه‌های «۲» و «۳») اما تنهایی وجود انسان، به این معنی که انسان و تمام مخلوقات دیگر، موجوداتی متناهی هستند، استدلال دکارت را ابطال نمی‌کند و اتفاقاً بخشی از مقدمه‌ی دوم استدلال او است.

«بانک سوال یاوران دانش»

۴۴- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. برهان مشهور ارسطو در اثبات وجود خدا، «برهان حرکت» نام دارد. او معتقد است که وجود حرکت در عالم نیازمند محرّکی است (رد گزینه‌ی «۲») که خود آن محرّک، حرکت نداشته باشد، زیرا اگر آن نیز حرکت داشته باشد نیازمند یک محرّک دیگر خواهد بود و آن محرّک دوم نیز به همین ترتیب نیازمند محرّکی دیگر است (رد گزینه‌ی «۴») و سلسله‌ی محرّک‌ها تا بی‌نهایت جلو خواهد رفت و چنین تسلسلی عقلاً محال است (رد گزینه‌ی «۱»).

دقت کنید که اثبات وجود محرّک غیرمتحرّک، نتیجه‌ی برهان حرکت ارسطو است، نه جزء مقدمات آن.

۴۵- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. افلاطون از خدا تحت عنوان مثال خیر یا صانع (دمیورژ) یاد می‌کند. او می‌گوید: «در سوی دیگر، نوعی از هستی وجود دارد که پیوسته ثابت است، نه می‌زاید و نه از میان می‌رود و نه چیز دیگری را به خود راه می‌دهد و نه خود در چیز دیگری، فرو می‌شود، نه دیدنی است و نه از طریق حواس دریافتنی است. فقط با تفکر و تعقل می‌توان به او دست یافت و از او بهره‌مند شد.
برهان حرکت و نیازمندی جهان متحرّک به محرّک غیرمتحرّک، مربوط به ارسطو است.

۴۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. معیارهای زندگی معنادار بعد از اثبات وجود خداوند است که حاصل می‌شوند.
گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ معیار بر پذیرش خدا مقدم فرض شده است که نادرست است.

۴۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. لوگوس نزد هراکلیتوس، همان حقیقت و وجود برتری است که جهان و اشیا ظهور او هستند، همان‌طور که سخن و کلمه بیان‌گر افکار و اندیشه‌های انسان است و آنچه را که انسان در ذهن دارد، با کلام ظاهر می‌کند و به دیگران می‌رساند. بنابراین، از نظر او اشیای عالم، همان کلمات آن حقیقت برتر و بیان علم و حکمت اویند. (پس لوگوس نشان‌دهنده‌ی حقیقت و قانون واحدی است که در موجودات جهان جاری و عامل وحدت‌بخش آنان است.)

۴۸- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. موارد «الف، د، ه» مرتبط با عقل به عنوان موجود برتر و متعالی هستند ولی رشد کردن در اثر آموزش و مختص انسان بودن از ویژگی‌های عقل مادی است.

۴۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. برهان مشهور ارسطو بر اثبات وجود خدا، برهان حرکت نام دارد. او معتقد است که وجود حرکت در عالم نیازمند یک محرّکی است که خود آن محرّک، حرکت نداشته باشد، زیرا اگر آن نیز حرکت داشته باشد، نیازمند یک محرّک دیگر است و آن محرّک دوم نیز به همین ترتیب نیازمند محرّک است و سلسله‌ی محرّک‌ها تا بی‌نهایت جلو خواهد رفت و چنین تسلسلی عقلاً محال است.

۵۰- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ارسطو استدلال تجربی را از استدلال عقلی محض جدا نمود، نه از همهٔ استدلال‌های عقلی. به یاد بیاورید که شناخت تجربی خود نوعی شناخت عقلی است. شناخت عقلی محض است که کاملاً جدا از شناخت تجربی است و نسبت با آن متباین است نه به طور کلی شناخت عقلی.

